

**EV HAYVANLARININ KORUNMASINA DAİR AVRUPA
SÖZLEŞMESİNİN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı:22.7.2003 Sayı:25176)

Kanun No
4934

Kabul Tarihi
15.7.2003

MADDE 1. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına 18 Kasım 1999 tarihinde Strazburg'da imzalanan "Ev Hayvanlarının Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi"nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

EV HAYVANLARININ KORUNMASINA DAİR AVRUPA SÖZLEŞMESİ

GİRİŞ

İşbu Sözleşmeyi imzalayan Avrupa Konseyi üyesi devletler,

Avrupa Konseyi'nin amacının üyeleri arasında daha sıkı bir birlik gerçekleştirmek olduğunu *dikkate alarak*,

İnsanın yaşayan tüm canlılara ahlâkî bir yükümlülüğünün olduğunu *tanıyarak* ve insan ile ev hayvanları arasında mevcut özel ilişkileri *hatırda tutarak*,

Ev hayvanlarının yaşam kalitesine olan katkılarını ve bunun sonucu olarak da toplum için taşıdığı önemi *dikkate alarak*,

İnsan tarafından bakılan hayvanların geniş çeşitliliğinden kaynaklanan güçlükleri *dikkate alarak*,

Hayvanların, aşırı nüfuslarına bağlı olarak, insan ve diğer hayvanların hijyen, sağlık ve güvenlikleri açısından taşıdıkları riskleri *dikkate alarak*,

Yabanî fauna örneklerinin ev hayvanı olarak muhafaza edilmelerinin desteklenmemesi gerektiğini *dikkate alarak*,

Ev hayvanlarının elde edilmesi, muhafaza edilmesi, ticarî veya ticarî olmadan üretilmesi, başkasına devredilmesi ve ticaretini etkileyen farklı şartların *bilincinde olarak*,

Ev hayvanlarının muhafaza edilme koşullarının her zaman sağlıklarını ve refahlarını geliştirmeye izin vermediğinin *bilincinde olarak*,

Bilgi veya bilinç noksanlığı nedeniyle, bazen, ev hayvanlarına karşı davranışların önemli ölçüde değiştiğini *kaydederek*,

Ev hayvanları sahiplerinin sorumluluğu sonucunda doğacak temel müşterek davranış ve uygulama standardının sadece arzu edilen değil, aynı zamanda gerçekçi bir hedef olduğunu *dikkate alarak*,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

BÖLÜM I - GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

Tanımlar

1. *Ev hayvanı*, insan tarafından özellikle evde, özel zevk ve refakat amacıyla muhafaza edilen veya edilmesi tasarlanan her türlü hayvanı ifade eder.

2. *Ev hayvanlarının ticareti*, kâr amacıyla yapılan, ev hayvanlarının sahipliğinin değişmesine yol açan önemli miktarlardaki tüm düzenli ticarî işlemleri ifade eder.

3. *Ticarî üretme ve barındırma*, kâr amacıyla ve önemli miktarda yapılan üretme ve barındırmayı ifade eder.

4. *Hayvan barınağı*, çok sayıda ev hayvanının muhafaza edilebileceği, kâr amacı gütmeyen bir tesisi ifade eder. Ulusal mevzuat ve/veya idarî tedbirler izin verdiğinde, bu gibi tesisler başıboş hayvanları da kabul edebilir.

5. *Başıboş hayvan*, evi olmayan veya sahibinin veya bakıcısının evinin sınırları dışında bulunan ve herhangi bir sahibin ya da bakıcının kontrolü veya doğrudan denetimi altında bulunmayan ev hayvanını ifade eder.

6. *Yetkili makam*, üye ülke tarafından tayin edilen makamı ifade eder.

Madde 2

Amaç ve Uygulama

1. Tarafların herbiri;

a) Bir kişi veya kurum tarafından evde ya da ticarî üretme ve barındırma kuruluşlarında ve hayvan barınaklarında muhafaza edilen ev hayvanları,

b) Uygun hallerde başıboş hayvanlar,

konularında işbu Sözleşmenin hükümlerine işlerlik kazandırılması için gerekli tedbirleri almayı taahhüt eder.

2. Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü hayvanların korunması veya tehdit altındaki yabancı türlerin korunması konusundaki belgelerin uygulanmasını etkilemez.

3. İşbu Sözleşmenin hiçbir hükmü, Tarafların ev hayvanlarının korunmasına yönelik daha sıkı tedbirleri kabul etme hürriyetine veya bu belgede yer alan hükümlerin işbu belgede özellikle belirtilmeyen hayvan sınıflarına da uygulanması hakkını etkilemez.

BÖLÜM II - EV HAYVANLARININ MUHAFAZA EDİLMESİ İÇİN KURALLAR

Madde 3

Hayvanların Refahı İçin Temel Kurallar

1. Hiç kimse bir ev hayvanının, gereksiz acı, sıkıntı veya ızdırap çekmesine sebep olamaz.
2. Hiç kimse bir ev hayvanını terk edemez.

Madde 4

Muhafaza Etme

1. Bir ev hayvanını muhafaza eden veya bakımını kabul eden kişi, hayvanın sağlığı ve refahından sorumludur.

2. Bir ev hayvanını muhafaza eden veya onunla ilgilenen kişi, hayvanın cinsi ve ırkına bağlı olarak davranış gereksinimlerini dikkate alan barınak, dikkat ve ihtimamı sağlayacaktır. Özellikle;

- a) Yeterli ve uygun gıda ve su verecek,
- b) Hareketi için uygun imkânları sağlayacak,
- c) Kaçışını önleyecek tüm makul tedbirleri alacaktır.

3. Bir hayvan;

- a) Yukarıdaki 2 nci paragrafta belirtilen şartlar yerine getirilmediği veya
- b) Belirtilen şartlar yerine getirilmesine rağmen hayvan esarete alışmazsa ev hayvanı olarak muhafaza edilemez.

Madde 5

Üretim

Bir ev hayvanını üretmek için seçen bir kişi, o hayvanın, dişinin veya yavruların sağlık ve refahını risk altına sokabilecek anatomik, psikolojik ve davranış özelliklerini gözönünde bulundurmaktan sorumlu olacaktır.

Madde 6

Ev Hayvanı Edinmede Yaş Sınırı

Hiçbir ev hayvanı ebeveynlerinin veya ebeveyn sorumluluğu taşıyan diğer şahısların açık rızası olmaksızın 16 yaşın altındaki kimselere satılamaz.

Madde 7

Eğitim

Hiçbir ev hayvanı, sağlığına ve refahına zarar verecek şekilde, özellikle doğal gücünü ve kapasitesini aşacak biçimde ya da yaralanmasına veya gereksiz ağrı, acı, sıkıntı veya ızdırap çekmesine yol açacak suni yardımlar kullanarak eğitilemez.

Madde 8

Ticaret, Ticarî Üretim ve Barındırma, Hayvan Barınakları

1. Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihte ev hayvanlarının ticaretini, ticarî amaçla üretimini yapan veya barındıran veya hayvan barınağı işleten her kişi, her Tarafça belirlenecek uygun süre içerisinde bu faaliyetlerini yetkili makama bildirecektir.

Bu faaliyetlerden herhangi birinde hizmet yapmaya niyetli her kişi, bu niyetlerini yetkili makama bildireceklerdir.

2. Bu bildirim,

- a) Bu faaliyetlere dahil olan veya olacak ev hayvanı türlerini,
- b) Sorumlu kişi ve onun bilgi düzeyini,
- c) Kullanılan veya kullanılacak mülkün ve ekipmanın tanımını, belirtmelidir.

3. Yukarıda belirtilen faaliyetler ancak;

a) Profesyonel eğitim veya ev hayvanları konusunda yeterli deneyim sonucunda sorumlu kişinin faaliyette bulunmak için gerekli bilgi ve kapasiteye sahip olması,

b) Faaliyet için kullanılacak mülk ve ekipmanın 4 üncü maddede belirtilen şartları yerine getirmesi,

durumunda gerçekleştirilebilir.

4. Yetkili makam, 1 inci paragrafta belirtilen hükümler çerçevesinde yapılan bildirim temelinde, 3 üncü paragrafta belirtilen şartların yerine getirilip getirilmediğini tespit eder. Şayet şartlar gerektiği şekilde sağlanmamışsa, tedbirler tavsiye eder ve gerekirse, hayvanların refahı için, faaliyetin başlatılmasını veya devam etmesini yasaklar.

5. Yetkili makam, ulusal mevzuat ile uyumlu olarak, yukarıda belirtilen şartların yerine getirilip getirilmediğini denetler.

Madde 9

Reklam, Eğlence, Sergi, Yarışma ve Benzeri Faaliyetler

1. Aşağıdaki şartlar sağlanmadıkça ev hayvanları reklam, eğlence, sergi, yarışma ve benzeri faaliyetlerde kullanılamaz.

a) Organizatörün bu hayvanlara, 4 üncü maddenin 2 nci fıkrasındaki koşullara uygun olarak davranılmasını sağlayacak gerekli şartları oluşturması ve

b) Ev hayvanlarının sağlık ve refahının risk altına sokulmaması.

2. a) Yarışma esnasında veya,

b) Hayvanın sağlık ve refahını risk altına sokabilecek diğer zamanlarda,

ev hayvanının doğal performans düzeyini arttırmak veya azaltılmak amacıyla ona hiçbir madde verilemez, tedavi uygulanamaz veya cihaz tatbik edilemez.

Madde 10
Cerrahî Operasyonlar

1. Bir ev hayvanının dış görünüşünü değiştirmeye yönelik veya diğer tedavi edici olmayan cerrahi müdahaleler yasaktır. Özellikle;

- a) Kuyruğun kesilmesi,
- b) Kulakların kesilmesi,
- c) Ses tellerinin alınması,
- d) Tırnak ve dişlerin sökülmesi.

2. Bu yasaklamalara sadece aşağıdaki durumlarda müsaade edilecektir;

a) Bir veteriner hekimin, veterinerlikle ilgili tıbbî sebepler veya özel bir hayvanın yararı için gerektiğinde tedavi edici olmayan müdahaleyi gerekli görmesi,

b) Üremenin önlenmesi.

3. a) Hayvanın şiddetli acı çekeceği veya çekmesi muhtemel operasyonlar sadece anestezi uygulanarak ve bir veteriner hekim tarafından veya onun gözetiminde gerçekleştirilecektir.

b) Anestezi gerektirmeyen operasyonlar, ulusal mevzuata uygun olarak, yetkili bir kişi tarafından gerçekleştirilebilir.

Madde 11
Öldürme

1. Veteriner hekim veya diğer bir yetkilinin yardımının hızlı bir şekilde temin edilemediği veya ulusal mevzuat kapsamında bir hayvanın acısını ortadan kaldırmaya yönelik acil veya ulusal mevzuatla öngörülen diğer tüm acil durumlar dışında, bir ev hayvanı ancak bir veteriner hekim veya diğer bir yetkili tarafından öldürülebilir. Tüm öldürmeler şartların gerektirdiği asgarî düzeyde fiziksel ve manevî acı verecek şekilde gerçekleştirilecektir. Seçilen yöntem, acil durumlar dışında :

a) ani şuur kaybı ve ölümü gerçekleştirecek ya da

b) derin genel anestezi ile başlayacak, bunu kesin ve mutlak ölümü sağlayacak işlem izleyecektir.

Öldürmeden sorumlu kişi, hayvanın cesedi yok edilmeden önce o hayvanın öldüğünden emin olacaktır.

2. Aşağıda belirtilen öldürme yöntemleri yasaktır.

a) 1. b paragrafında kaydedilen etkilerin gerçekleşmemesi durumunda, boğma veya nefessiz kalmasına neden olacak diğer yöntemler,

b) 1 inci paragrafta belirtilen etkileri sağlayacak, dozu ve uygulaması kontrol edilemeyen herhangi bir zehirli madde veya ilaç kullanımı,

c) Ani şuur kaybı meydana getirmeden yapılan elektrikle öldürme.

BÖLÜM III- BAŞIBOŞ HAYVANLAR İÇİN EK TEDBİRLER

Madde 12

Sayılarının Azaltılması

Taraflardan biri, başıboş hayvan sayısının sorun yarattığını düşünürse, gereksiz ağrı, acı ve ızdırap çekmelerine sebep vermeyecek şekilde sayılarını azaltmak için uygun yasal ve/veya idarî tedbirleri alacaktır.

a) Bu tedbirler aşağıdaki şartları kapsayacaktır;

i. Bu hayvanlar yakalanacak ise, bunun hayvana fiziksel ve manevi olarak en az seviyede acı verecek şekilde gerçekleştirilmesi,

ii. Yakalanan hayvanların muhafaza edilmesi veya öldürülmesi işlemlerinin bu Sözleşmede belirtilen prensiplere uygun olarak gerçekleştirilmesi.

b) Taraflar,

i. Köpek ve kedilere damgalama gibi az acı veren ya da hiç ağrı, acı ve ızdırap çekirtmeyen uygun bir yöntemle aynı zamanda sahiplerinin isim ve adresleri ile birlikte numaraları kayda geçirilerek daimi kimlik sağlamayı,

ii. Kedi ve köpeklerin plansız üremelerini azaltmak için bu hayvanların kısırlaştırılmalarını teşvik etmeyi,

iii. Başıboş kedileri ve köpekleri bulan kişilerin, bu konuda yetkili makama bilgi vermelerini teşvik etmeyi,

değerlendirmeyi taahhüt ederler.

Madde 13

Yakalama, Muhafaza Etme ve Öldürme İçin İstisnalar

Başıboş hayvanların yakalanmaları, muhafaza edilmeleri ve öldürülmeleri konularında bu Sözleşmede yer alan prensiplere sadece hastalıkların kontrolüne yönelik Hükümet programları kapsamında kaçınılmaz hallerde istisna getirilebilir.

BÖLÜM IV- BİLGİLENDİRME VE EĞİTİM

Madde 14

Bilgilendirme ve Eğitim Programları

Taraflar, ev hayvanlarının muhafaza edilmesi, üretilmesi, eğitimi, ticareti ve barındırılmaları ile ilgili kurum ve bireyleri bu Sözleşmenin hükümleri ve prensipleri hakkında bilinçlendirme ve bilgilendirmenin yaygınlaştırılması amacıyla bilgilendirme ve eğitim programları geliştirilmesini desteklemeyi taahhüt ederler. Bu programlarda özellikle aşağıda belirtilen noktalara dikkat çekilmelidir:

- a) Ev hayvanlarının, yarışma amacıyla uygun bilgi ve beceriye sahip kişiler tarafından ticaret veya eğitilmelerinin gerekliliği,
- b) Aşağıdaki hususların engellenmesi gerekliliği:
- i. Ebeveynlerinin veya ebeveyn sorumluluğu taşıyan diğer şahısların açık rızası olmadıkça 16 yaşından küçüklere ev hayvanlarının hediye olarak verilmesi,
  - ii. Ev hayvanlarının ödül, hediye veya ikramiye olarak verilmesi,
  - iii. Ev hayvanlarının plansız üretilmesi.
- c) Yabani hayvanların ev hayvanı olarak alınması veya kabul edilmesinin, bu hayvanların sağlık ve refahına olumsuz sonuçları olabileceği,
- d) Sorumsuz şekilde ev hayvanları edinmenin, istenmeyen ve terk edilen hayvan sayısının artmasına yol açma riski getirdiği.

BÖLÜM V- ÇOKTARAFLI MÜZAKERELER

Madde 15

Çoktaraflı Müzakereler

1. Taraflar, Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonraki beş yıl içerisinde ve bundan sonraki her beş yılda bir ve Tarafların ekseriyetinin talep ettiği her zaman Sözleşmenin uygulanmasını ve Sözleşmenin gözden geçirilmesinin veya bazı hükümlerinin daha kapsamlı hale getirilmesinin uygunluğunu incelemek üzere Avrupa Konseyi bünyesinde çok taraflı müzakereler yapacaklardır. Bu müzakereler, Avrupa Konseyi Genel Sekreterinin daveti üzerine gerçekleştirilecek toplantılarda yapılacaktır.
2. Tarafların her biri bu müzakerelere katılmak üzere bir temsilci görevlendirme hakkına sahiptir. Sözleşme'ye taraf olmayan Avrupa Konseyi üyesi herhangi bir ülke, toplantılarda bir gözlemci ile temsil edilme hakkına sahiptir.
3. Taraflar her müzakereden sonra, müzakere ve Sözleşme'nin işleyişi hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar komitesine bir rapor sunacaklar ve gerekli gördükleri takdirde, Sözleşme'nin 15 ilâ 23 üncü maddelerine değişiklik teklif edebileceklerdir.
4. Taraflar, Sözleşme hükümlerine bağlı kalarak, müzakerelerin işleyiş kurallarını belirleyeceklerdir.

BÖLÜM VI - DEĞİŞİKLİKLER

Madde 16

Değişiklikler

1. Taraf bir ülke veya Bakanlar Komitesi tarafından Sözleşme'nin 1 ilâ 14 üncü maddelerine getirilecek değişiklik önerileri, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirecek ve bu öneriler Genel Sekreter tarafından Avrupa Konseyine üye devletlere, her taraf ülkeye ve Sözleşme'nin 19 uncu maddesi hükümleri gereği Sözleşme'ye katılmaya davet edilen her devlete gönderilecektir.

2. Bir önceki paragraf hükümlerine göre yapılan her değişiklik önerisi, Genel Sekretere gönderildiği tarihten itibaren iki aydan az olmayan bir süre içerisinde, düzenlenecek çok taraflı müzakerede incelenecek ve taraf ülkelerin üçte iki oy çokluğu ile kabul edilebilecektir. Kabul edilen metin taraf ülkelere gönderilecektir.

3. Herhangi bir ülke itirazda bulunmadığı takdirde her değişiklik, çok taraflı müzakerede kabul edilmesinden 12 ay sonra, yürürlüğe girecektir.

BÖLÜM VII - SONUÇ HÜKÜMLERİ

Madde 17

İmza, Onay, Kabul, Uygun Bulma

Bu Sözleşme Avrupa Konseyine üye devletlerin imzasına açıktır. Sözleşme onay kabul ve uygun bulma işlemlerine tâbidir. Onay, kabul veya uygun bulma belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

Madde 18

Yürürlüğe Girme

1. Sözleşme, Avrupa Konseyine üye dört devletin, 17 nci maddenin hükümlerine uygun olarak, Sözleşme ile bağlı olduklarını bildirme tarihini takip eden altı aylık sürenin bitiminden sonraki ayın birinci günü yürürlüğe girer.

2. Sözleşme ile bağlı olduklarını daha sonra bildirecek her devlet için Sözleşme onay, kabul veya uygun bulma belgelerinin tevdi edildiği tarihi takip eden altı aylık sürenin bitiminden sonraki ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Madde 19

Üye Olmayan Devletlerin Katılımı

1. Bu Sözleşme'nin yürürlüğe girmesinden sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Statüsünün 20/d maddesinde belirtilen çoğunlukla ve taraf devletlerin Bakanlar Komitesinde bulunma hakkına sahip temsilcilerinin oybirliği ile alınan karar ile Avrupa Konseyine üye olmayan her devleti Sözleşme'ye katılmaya davet edebilir.

2. Sözleşme, katılan her devlet için katılım belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edildiği tarihi takip eden altı aylık sürenin bitiminden sonraki ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Madde 20

Bölgesel Hüküm

1. Her devlet, imza sırasında veya onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesini tevdi ederken Sözleşme'nin uygulanacağı ülke ve ülkeleri belirleyebilir.

2. Her Taraf, daha sonraki bir tarihte Avrupa Konseyi Genel Sekreterine göndereceği bir beyan ile Sözleşme'nin uygulama alanını, bildirimde belirteceği başka ülkelere

genişletebilir. Sözleşme, bu ülkeler için, Genel Sekreter tarafından beyanın alınmasını takip eden altı ayın bitiminden sonraki ayın birinci gününde yürürlüğe girer.

3. Önceki iki paragraf çerçevesinde belirlenen bölgelere ilişkin yapılan her beyan Genel Sekretere yapılacak bir bildirim ile geri çekilebilir. Geri çekme, bildirimden Genel Sekreter tarafından alınmasını takip eden altı aylık sürenin bitiminden sonraki ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Madde 21

Çekinceler

1. Her devlet, Sözleşme'yi imzaladığı veya onay, kabul, uygun görme veya katılma belgelerini teslim ettiği sırada, 6 ncı madde ile 10 uncu maddenin 1 inci paragraf, 1(a) alt paragrafına bir veya daha fazla çekince koyduğunu beyan edebilir. Bunun dışında başka bir çekince konulamaz.

2. Önceki paragrafta göre çekince koyan her Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine göndereceği bir bildirim ile bu çekinceyi kısmen veya tamamen geri çekebilir. Geri çekme bildirimden Genel Sekreter tarafından alındığı tarihten itibaren geçerlilik kazanır.

3. Sözleşme'nin bir hükmüne çekince koyan bir Taraf, bu hükmün diğer bir Tarafça uygulanmasını talep edemez, ancak bu çekince şayet kısmî veya şarta bağlı ise, hükmün, kendi kabul ettiği şekilde uygulanmasını talep edebilir.

Madde 22

Fesih

1. Her Taraf, herhangi bir zaman, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bir bildirimde bulunarak, bu Sözleşme'den ayrılabilir.

2. Fesih, buna ilişkin bildirimden Genel Sekreter tarafından alındığı tarihten itibaren altı aylık sürenin bitiminden sonraki ayın birinci günü geçerlik kazanır.

Madde 23

Bildirimler

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Konsey üyesi devletlere ve bu Sözleşme'ye katılan veya katılmaya davet edilen devlete;

- a) her imza,
- b) her onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesinin tevdii,
- c) Sözleşme'nin, 18 inci, 19 uncu ve 20 nci maddeler uyarınca yürürlüğe girdiği tarih,
- d) işbu Sözleşme ile ilgili diğer her karar, bildirim veya bilgilendirme, hakkında bildirimde bulunacaktır.

Aşağıda imzası bulunan yetkili temsilciler bu Sözleşme'yi imzalamışlardır.

13 Kasım 1987 tarihinde Strazburg'da her iki metin aynı şekilde geçerli olmak üzere, İngilizce ve Fransızca Avrupa Konseyi Arşivine tevdi edilecek şekilde tek bir suret olarak düzenlenmiştir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyi üyesi olan devletler ile Sözleşme'ye katılmaya davet edilen her devlete aslına uygunluğu onaylanmış bir suretini gönderecektir.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
3	24	207
9	53	4
22	106	78:79,256:279

I- Gerekçeli 85 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 106 ncı Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Çevre, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/409